

Погорєлова О.М.,
здобувач вищої освіти
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Бурковська А.В.,**
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

РОЗВИТОК РИНКУ КРИПТОАКТИВІВ ТА ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ

Ринок криптоактивів зазнав стрімкого зростання, залучивши мільйони інвесторів та ентузіастів з усього світу. Від стартапів до великих корпорацій та урядів - інтерес до цієї галузі непинно зростає. Проте разом з можливостями, які відкриває цей новий ринок, з'являються і виклики, пов'язані з регулюванням, ризиками та вразливістю.

До основних характеристик криптоактивів можемо віднести:

- децентралізацію;
- блокчейн;
- криптографічний захист;
- псевдоанонімність;
- обмежену пропозицію;
- портативність та подільність;
- децентралізованість видобування [1].

Ринок криптоактивів включає низку різних учасників, які відіграють ключові ролі у його функціонуванні та розвитку. Першою категорією є майнери - вузлові точки мережі, які забезпечують безпеку та функціонування блокчейну за допомогою обчислювальної потужності своїх пристроїв; вони підтверджують транзакції, створюючи нові блоки в блокчейні, і за це отримують винагороду у вигляді нових криптомонет [2, 3]. Майнінг є основним способом емісії більшості криптовалют [2, 3].

Інвестори та трейдери є другою ключовою групою учасників, які створюють попит і пропозицію на ринку криптоактивів (інвестори зазвичай купують і утримують криптовалюту в розрахунку на їх довгострокове зростання в ціні, а трейдери намагаються отримати прибуток від коливань курсів шляхом спекулятивної торгівлі) [2, 3].

Криптовалютні біржі та брокери також відіграють важливу роль на цьому ринку (біржі є майданчиками для купівлі та продажу криптоактивів за традиційні фіатні гроші або інші криптовалюту, вони забезпечують ліквідність та сприяють ціноутворенню; брокери, подібно до традиційних фінансових посередників, допомагають інвесторам і трейдерам здійснювати операції з криптоактивами) [2, 3].

Розробники та команди проєктів відповідають за створення і підтримку різноманітних криптовалют, блокчейн-протоколів та децентралізованих додатків (DApps); вони розробляють код, вдосконалюють технології та забезпечують подальший розвиток екосистеми криптоактивів [1].

Крім цих основних категорій, до учасників ринку також належать аналітики, консультанти, медіа-ресурси, регулятори та інші установи, залучені до цієї галузі; взаємодія різних зацікавлених сторін створює динамічну екосистему криптоактивів [1].

Питання регулювання ринку криптоактивів є надзвичайно актуальним та неоднозначним. Оскільки криптовалюти мають децентралізований характер і не прив'язані до жодної юрисдикції, регулятори стикаються з численними викликами. Проте відсутність належного регулювання також створює ризики для інвесторів та економіки в цілому.

Країни світу обрали різні підходи до регулювання криптовалют та блокчейн-технологій (Сальвадор, Центральноафриканська Республіка та Панама визнали біткойн або інші криптовалюти як законний платіжний засіб [1]). Інші країни, такі як США, Швейцарія, Сінгапур та Японія, розробили чіткі правила для регулювання крипто валютних бірж, ІСО та трейдингу криптоактивами [4]. Водночас низка країн, включаючи Китай та Індію, обрали більш жорсткий підхід, заборонивши або обмеживши певні види діяльності, пов'язані з криптовалютами.

Прихильники регулювання вважають, що воно може принести низку переваг (захист інвесторів, боротьба з відмиванням грошей та фінансуванням незаконної діяльності, створення сприятливого середовища для інновацій), а критики - вказують на ризик надмірного втручання, яке може загальмувати розвиток цієї галузі та обмежити її потенціал децентралізації та свободи [5].

Враховуючи глобальний характер ринку криптоактивів, усе більше уваги приділяється міжнародній координації зусиль з регулювання. Організації, такі як Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), закликають до узгодженого підходу, щоб запобігти регуляторному арбітражу та зменшити ризики [6, 7].

Думки експертів щодо майбутнього криптовалютного ринку різняться. Прихильники криптоактивів вважають, що вони можуть стати основою нової децентралізованої фінансової системи та замінити традиційні гроші, передбачають подальше зростання капіталізації, а скептики попереджають про спекулятивний характер ринку та його вразливість до маніпуляцій і регуляторного тиску [8].

Незважаючи на перспективи, ринок криптоактивів стикається з низкою загроз і викликів. Питання безпеки, зокрема кібератаки, крадіжки та вразливості в коді, залишаються серйозною проблемою [9]. Високі витрати

на майнінг та його екологічний вплив також є предметом занепокоєння. Потенційне жорстке регулювання може обмежити інноваційний потенціал галузі [10].

Незважаючи на ризики, ринок криптоактивів відкриває нові можливості для інвесторів і підприємців. Децентралізовані фінанси (DeFi), токени-активи та нові застосування блокчейну, такі як децентралізовані автономні організації (DAO), метавсесвіти та некремовані токени (NFT), приваблюють значні інвестиції та інновації.

Отже, ринок криптоактивів швидко розвивається, об'єднуючи майнерів, інвесторів, біржі й розробників. Питання регулювання потребує міжнародної координації. Попри виклики (безпека, енергоефективність, регулювання), експерти прогнозують подальший розвиток завдяки технологіям (DeFi, NFT, DAO). Ринок високоризикований, але перспективний, може змінити фінсистему та економіку. Тому потрібно ретельно вивчати всі ризики й ринкові тенденції.

Список використаних джерел

1. Crypto Regulation Around the World (by Country). CoinGecko. URL: <https://www.coingecko.com/en/resources/regulation>.
2. Choo K.L., Tan S.H. An Exploration of Factors Influencing the Diffusion of Crypto-Assets. *Journal of Risk and Financial Management*. 2021. Vol. 14(3), 124. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm14030124>.
3. Бондаренко О.С. Криптовалюта як новий різновид грошей. Економіка та управління на транспорті. 2018. Вип. 7. С. 79-87.
4. Virtual Currencies and Beyond: Initial Considerations. International Monetary Fund, 2016. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1603.pdf>.
5. Hilberg T. Crypto Regulation vs. Freedom. LedgerInsights, 2023. URL: <https://www.ledgerinsights.com/crypto-regulation-vs-freedom/>.
6. FATF Recommendations: International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. FATF, 2022. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html>.
7. The Rise of Digital Money: Shaping the Future. International Monetary Fund, 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2022/09/the-rise-of-digital-money-shaping-the-future>.
8. Hershey B. The Future of Cryptocurrency: Experts Share Their Predictions. Forbes, 2022. URL: <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/the-future-of-cryptocurrency/>.
9. Кібербезпека криптоактивів. Доповідь ENISA, 2023. URL: <https://www.enisa.europa.eu/publications/crypto-asset-cybersecurity>.

10. Regulating the Crypto Economy: The Digital Asset Policy Proposal. Atlantic Council, 2022. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/regulating-the-crypto-economy-the-digital-asset-policy-proposal/>.

Рагуліна А.О.,
здобувач вищої освіти
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Бурковська А.В.,**
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ІННОВАЦІЇ У ГРОШОВО-КРЕДИТНІЙ СФЕРІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ

Грошово-кредитна сфера є ключовим елементом будь-якої сучасної економіки. Інновації у цій сфері можуть мати значний вплив на економічний розвиток країни. Вони допомагають покращити фінансові послуги, розширити доступ до них і забезпечити більшу ефективність. Сучасні технології та нові підходи революціонізують фінансовий сектор, створюючи нові можливості та виклики для економіки [1].

Еволюція грошово-кредитної сфери обумовлена змінами у суспільстві, технологічними досягненнями та потребами ринку. До ключових інноваційних напрямків у цій сфері відносять:

1) цифрові технології. Вони допомогли трансформувати індустрію фінансових послуг, змінивши те, як ми заощаджуємо, позичаємо, інвестуємо та оплачуємо товари. Розробка інновацій у грошово-кредитній сфері, таких як мобільні розрахунки, інтернет-банкінг, значно спростила фінансові операції та зробила їх доступними для більшої кількості людей. Ці інновації розширюють можливості клієнтів та зменшують витрати на обслуговування. Цифрова економіка є відносно новим поняттям у західній та українській літературі, яке має багато недоопрацьованих аспектів та «білих плям», зокрема щодо побудови її фінансової інфраструктури. Тому визначення ключових складових цифрової економіки є актуальним завданням для країни, особливо в умовах посилення кризових тенденцій у світовій фінансовій системі [2, с.54];

2) блокчейн та криптовалюти. Технологія блокчейн та криптовалюти відкрили нові можливості для грошово-кредитної сфери. Це допомагає